

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 17-12-2001

Αριθ. Γνωμ. 9

Π ρ ο ς

Το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως

Ελληνική Αστυνομία

Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης

Διεύθυνση μελετών, Τμήμα 3^ο Νομικών υποθέσεων

Σχετ. Το υπ' αριθ. 3006/1/29-1β/1999 έγγραφό Σας

Με το ως άνω σχετικό έγγραφό σας τέθηκαν υπόψη μας τα κατωτέρω ζητήματα:

Κατά τον έλεγχο για την εφαρμογή των οριζομένων στις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 2515/1997, όπως η παρ. 1 αυτού αντικ. με το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 2753/1999, και τη διαπίστωση της εγκαταστάσεως ή της λειτουργίας τυχερών παιγνίων διαπιστώνεται η εγκατάσταση ή διενέργεια τυχερών παιγνίων σε παιγνιομηχάνημα από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα, τα οποία μετά την διατύπωση επί του συνταχθέντος απ' αυτά σχετικού σημειώματος ελέγχου επιφυλάξεως από τον ιδιοκτήτη ή τον υπεύθυνο του καταστήματος ως προς τον χαρακτηρισμό του παιγνίου ως τυχερού προβαίνουν στη σφράγιση του

παιγνιομηχανήματος, του οποίου αμφισβητείται ο χαρακτήρας. Η σφράγιση αυτή στη συνέχεια παραβιάζεται. Ερωτάται:

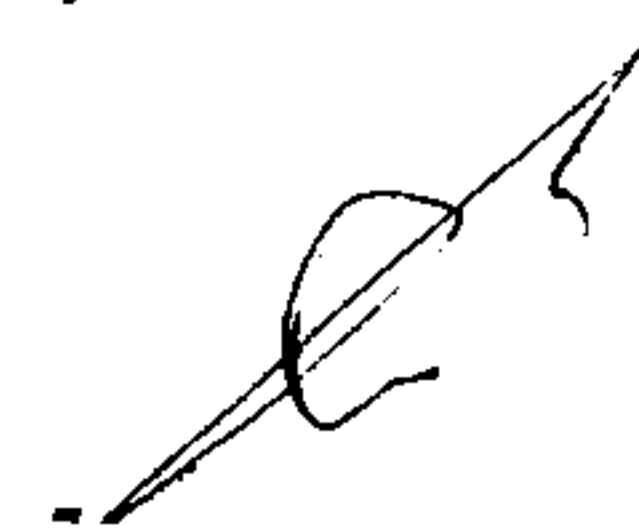
α. Αν στην περίπτωση της παραβιάσεως της ανωτέρω σφραγίσεως μπορεί να εφαρμοσθεί η διάταξη του άρθρου 178 του ΠΚ, που προβλέπει και τιμωρεί το αξιόποιο αδίκημα της παραβιάσεως σφραγίδων που έθεσε η αρχή.

β. Αν κατά την ως άνω σφράγιση είναι δυνατή η κατάσχεση και η αφαίρεση της ηλεκτρονικής πλακέτας του παιγνιομηχανήματος αυτού και

γ. Αν ο ιδιοκτήτης ή ο υπεύθυνος του καταστήματος έχει δικαίωμα να διατυπώσει επιφύλαξη ως προς τον χαρακτηρισμό του παιγνίου ως τυχερού και για τα παίγνια εκείνα που έχουν χαρακτηριστεί πριν από την ισχύ της διατάξεως του άρθρου 8 του ν. 2515/1997 ως μικτά ή τυχερά βάσει των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 3 του Β.Δ. 29/71, οπότε σε καταφατική περίπτωση επιβάλλεται να τηρηθεί η σχετική διαδικασία αμφισβητήσεως ενώπιον της αρμοδίας επιτροπής.

Επί των ζητημάτων αυτών η γνώμη μου είναι η ακόλουθη:

Α. Από τη διάταξη του άρθρου 178 του ΠΚ, κατά την οποία «όποιος με πρόθεση και αυθαίρετα θραύει ή βλάπτει σφραγίδα που έθεσε η αρχή για την κατάσχεση ή για τη φύλαξη κλεισμένων πραγμάτων ή εγγράφων ή για τη βεβαίωση της ταυτότητάς τους ή ματαιώνει με οποιονδήποτε τρόπο μια τέτοια σφράγιση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών», προκύπτει ότι ένα από τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της παραβιάσεως σφραγίδων που έθεσε η αρχή είναι το νόμιμο της σφραγίσεως. Είναι δε νόμιμη η σφράγιση όταν η σφραγίδα έχει επιτεθεί από την αρμόδια προς τούτο αρχή, που ενεργεί εντός του κύκλου των καθηκόντων της με τήρηση των νομίμων διατυπώσεων που επιβάλλονται με ποινή ακυρότητας, ή από εντεταλμένα

όργανα αυτής σε εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως ή διατάξεως νόμου είτε προς κατάσχεση (όπως π.χ. στις περιπτώσεις των άρθρων 262 και 267 ΚΠΔ) είτε προς φύλαξη πραγμάτων (όπως π.χ. στις περιπτώσεις των άρθρων 737 και 826 ΚπολΔικ) είτε για τον προσδιορισμό της ταυτότητας των σφραγιζομένων πραγμάτων (όπως στην περίπτωση του άρθρου 1741 ΑΚ). [ΑΠ 233/59 Π.Χρ. Θ, 554, Μπουρόπουλου Ερμ. Π.Κ., τόμος 2^{ος} εκδ. 1960, υπό το άρθρο 178 σελ. 128 επ. Τούση-Γεωργίου ΠΚ, εκδ. 1958, υπό το άρθρο 178, σελ. 375 επ. Ηλία Γάφου Ποιν. Δίκαιο, τευχ. Α, εκδ. 1957, σελ. 119 επ. Καρανίκα Ειδ. Μέρος, τόμος 2^{ος}, εκδ. 1954, σελ. 181 επ. Αιτιολ. Έκθεση Σχεδ. ΠΚ Ζαχαρόπουλου, 1950 σελ. 186].

Εξάλλου, κατά τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 2523/11-9-1997, «Απαγορεύεται με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2206/1994 ή με οποιονδήποτε τρόπο εγκατάσταση και διενέργεια μικτών ή τυχερών παιγνίων. Απαγορεύεται επίσης η με οποιονδήποτε τρόπο μετατροπή των παιγνιομηχανημάτων ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων και η εγκατάσταση ή διενέργεια μικτών ή τυχερών παιγνίων επ' αυτών. Σε κάθε περίπτωση εγκατάστασης ή διενέργειας μικτών ή τυχερών παιγνίων εφαρμόζονται ως προς τις κυρώσεις οι σχετικές διατάξεις του Β.Δ. 29/1971». Κατά δε τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 εδ. β' του ν. 2753/1999 «όπου σε διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας χρησιμοποιείται ο όρος «μικτά παίγνια» αντικαθίσταται εφεξής με τον όρο «τυχερά παίγνια» ή εφ' όσον χρησιμοποιείται συμπλεκτικά ή διαζευκτικά με τον όρο «τυχερά παίγνια» διαγράφεται». Κατά τη διάταξη της παρ. 1 εδ. τελ. του άρθρου 8 του ν. 2515/1997, όπως αντικ. με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2753/1999 «Στην κατηγορία των τυχερών παιγνίων εντάσσονται και όλα όσα

χαρακτηρίσθηκαν ως μικτά παίγνια» ή «τυχερά παίγνια» με βάση τις διατάξεις του Β.Δ. 29/1971 μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου».

Περαιτέρω από το συνδυασμό των διατάξεων των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 15 του ν. 2753/1999 και του άρθρου 8 του ν. 2515/1997, όπως η παρ. 1 αυτού αντικ. με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2753/1999, προκύπτει ότι: α) Ο έλεγχος της εφαρμογής των οριζομένων στις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 2515/1997 για τα ψυχαγωγικά τεχνικά παίγνια τόσο ως προς την καταβολή του κατά περίπτωση οφειλομένου τέλους και την επικόλληση του ειδικού σήματος όσο και ως προς την εγκατάσταση ή λειτουργία παιγνιομηχανημάτων στα οποία κατά παράβαση των κειμένων διατάξεων διεξάγονται τυχερά παίγνια ενεργείται αποκλειστικά από το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), τη Δημοτική Αστυνομία και τη Λιμενική αρχή κατά περίπτωση και β) Αν από τα ανωτέρω ελεγκτικά όργανα διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο η εγκατάσταση ή διενέργεια τυχερού παιγνίου ο ιδιοκτήτης ή ο υπεύθυνος του καταστήματος έχει το δικαίωμα εγγράφως επί του σημειώματος ελέγχου να επιφυλαχθεί [ως προς τον χαρακτηρισμό του παιγνίου] και να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στην κατά τόπο αρμόδια επιτροπή παιγνίων, που προβλέπεται από την παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 2753/1999, για την εξέταση του παιγνιομηχανήματος και του εγκατεστημένου σ' αυτό παιγνίου και την έκδοση σχετικής τεχνικής πραγματογνωμοσύνης. Κατά τη διάταξη της παρ. 5 εδ. γ' του άρθρου 15 του ν. 2753/1999 «Η επιφύλαξη (ως προς το χαρακτηρισμό του παιγνίου) είναι απαράδεκτη: α) προκειμένου για παίγνια που έχουν χαρακτηριστεί ως τυχερά από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Παιγνίων της παρ. 11 του άρθρου 8 του ν. 2515/1997 β) αν αφορά τη συνομολόγηση στοιχήματος ή την παροχή οικονομικού οφέλους γ) αν αφορά οποιοδήποτε άλλο στοιχείο εκτός από το

χαρακτηρισμό του παιγνίου και δ) αν δεν διατυπωθεί εγγράφως και ενυπογράφως επί του σημειώματος». Τέλος, κατά την υπ' αριθ. 1118069/1254/Τ και. ΕΦ/1999 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 173, Β, 56), που εκδόθηκε κατά νομοθετική εξουσιοδότηση (άρθρο 15 παρ. 6 του ν. 2753/1999), αν κατά τον έλεγχο για τη διαπίστωση της εγκαταστάσεως ή διενεργείας τυχερών παιγνίων ο ιδιοκτήτης ή ο υπεύθυνος του καταστήματος ασκήσει το σχετικό δικαίωμά του και διατυπώσει επί του σημειώματος ελέγχου εγγράφως την επιφύλαξή του ως προς το χαρακτηρισμό του παιγνίου ως τυχερού και ζητήσει την παραπομπή του θέματος αυτού στην αρμόδια Επιτροπή Παιγνίων για την έκδοση σχετικής τεχνικής πραγματογνωμοσύνης, τα αρμόδια Ελεγκτικά όργανα, που επελήφθησαν, προβαίνουν αμέσως στη σφράγιση του υπό κρίση παιγνιομηχανήματος, των ηλεκτρονικών εξαρτημάτων αυτού (π.χ. πλακέτας, τηλεκοντρόλ κλπ), των κλειδιών και άλλων κινητών μερών, - είτε αφαιρούνται είτε παραμένουν προσαρμοσμένα στο παιγνιομηχάνημα -, ώστε να αποτρέπεται οποιαδήποτε επέμβαση, αλλοίωση, αφαίρεση ή μετατροπή αυτών.

Ενόψει των ανωτέρω είναι φανερό ότι η σφράγιση παιγνιομηχανήματος, των σχετικών ηλεκτρονικών εξαρτημάτων και άλλων κινητών μερών αυτού, στην οποία προβαίνουν τα ανωτέρω αρμόδια Ελεγκτικά όργανα κατά τον διενεργούμενο απ' αυτά έλεγχο για τη διαπίστωση της εγκαταστάσεως ή διενεργείας τυχερών παιγνίων είναι νόμιμη και εμπίπτει στην έννοια της διατάξεως του άρθρου 178 του ΠΚ, αφού γίνεται εντός του κύκλου των καθηκόντων τους σε εκτέλεση διατάξεων του ν. 2753/1999 (άρθρο 15 παρ. 5 και 6) και της κατά νομοθετική εξουσιοδότηση εκδοθείσας, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος, ως άνω υπ' αριθ. 1118069/1254/Τ και ΕΦ/1999 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών για τον προσδιορισμό της

ταυτότητας των σφραγιζόμενων πραγμάτων ώστε να αποτραπεί οποιαδήποτε επέμβαση, μετατροπή, αλλοίωση ή αφαίρεση αυτών και να εξασφαλισθεί ότι στην αρμόδια Επιτροπή Παιγνίων θα προσκομισθούν για εξέταση το παιγνιομηχάνημα, οι πλακέτες και τα λοιπά εξαρτήματα αυτών, όπως ακριβώς ήταν κατά τον έλεγχο και όχι διαφοροποιημένα. Βάσει των ανωτέρω η γνώμη μου σε σχέση με το πρώτο ερώτημά σας είναι ότι η με πρόθεση και χωρίς δικαίωμα [αυθαίρετη] παραβίαση της εν λόγω σφραγίσεως πραγματώνει αντικειμενικά και υποκειμενικά το αξιόποιο αδίκημα της παραβιάσεως σφραγίδας που έθεσε η αρχή και επομένως στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου ~~178~~ του ΠΚ, που προβλέπει το αδίκημα αυτό.

B.- Η κατάσχεση είναι ανακριτική πράξη με την οποία ορισμένα κινητά πράγματα αφαιρούνται από την κατοχή ορισμένου προσώπου για την εξυπηρέτηση του έργου της ανακρίσεως ή για την εφαρμογή της δημεύσεως [Κ.Τσουκαλά, Β, 136]. Ως ανακριτική δε πράξη η κατάσχεση ενεργείται από ανακριτή σε περίπτωση τακτικής ανακρίσεως ή από προανακριτικό υπάλληλο [γενικό ή ειδικό] στα πλαίσια προανακρίσεως που ενεργείται , κατά το άρθρο 243 ΚΠΔ, απ' αυτόν μετά από προηγούμενη γραπτή παραγγελία του Εισαγγελέα ή και χωρίς τέτοια παραγγελία, αν από την αναβολή απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα.-

Ενόψει αυτών η γνώμη μου σε σχέση με το δεύτερο ερώτημά σας είναι ότι η κατάσχεση και η συνεπεία αυτής αφαίρεση του παιγνιομηχανήματος, στο οποίο διαπιστώθηκε από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα η εγκατάσταση ή διενέργεια τυχερού παιγνίου ή και της πλακέτας που είναι εξάρτημα αυτού, είναι δυνατή από τα εν λόγω όργανα μόνο αν αυτά έχουν την ιδιότητα του προανακριτικού υπαλλήλου και ενεργούν όχι απλώς διοικητικό έλεγχο προς

διαπίστωση της εγκαταστάσεως ή της διενέργειας τυχερού παιγνίου, που σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος θα καταλήξει σε υποβολή σχετικής μηνύσεως, αλλά προανάκριση είτε συνεπεία προηγούμενης Εισαγγελικής παραγγελίας είτε και αυτεπαγγέλτως, αν από την αναβολή απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του αυτοφώρου πλημμελήματος, και κρίνουν, σύμφωνα με τα άρθρα 239 και 251 του ΚΠΔ ότι η κατάσχεση των πραγμάτων αυτών είναι αναγκαία ως πειστηρίων προς βεβαίωση του αξιοποίνου αδικήματος. Στην περίπτωση δε που τα αρμόδια Ελεγκτικά όργανα ενεργούν απλώς διοικητικό [αστυνομικό] έλεγχο για τη διαπίστωση εγκαταστάσεως στο παιγνιομηχάνημα ή διεξαγωγής τυχερού παιγνίου και όχι προανάκριση ο δε ιδιοκτήτης ή ο υπεύθυνος του καταστήματος διατυπώσει γραπτή επιφύλαξη, κατά τα ανωτέρω, ως προς το χαρακτηρισμό του παιγνίου δεν μπορούν, έστω και αν έχουν την ιδιότητα του προανακριτικού υπαλλήλου, να προβούν στην κατάσχεση και αφαίρεση του παιγνιομηχανήματος ή της αποτελούσας εξάρτημα αυτού σχετικής πλακέτας αλλά μόνο στην, κατά τα ανωτέρω, σφράγιση αυτών ως διοικητικό [αστυνομικό] μέτρο, προκειμένου να παρεμποδισθεί η μετατροπή, αλλοίωση ή αφαίρεση αυτών και να εξασφαλισθεί έτσι ότι θα προσκομισθούν στην αρμόδια επιτροπή παιγνίων χωρίς οποιαδήποτε μεταβολή. Είναι βέβαια αληθές ότι με την ως άνω υπ' αριθ. 1118069/1254/1999 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία καταργήθηκε η ισχύς του άρθρου 5 της υπ' αριθ. 1125278/1435/Τ και ΕΦ/1997 [ΦΕΚ 1103 Β/1997] Κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών, Δημοσίας Διοίκησης και Οικονομικών, ορίζεται ότι, στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο διατυπωθεί από τον δικαιούμενο επιφύλαξη ως προς τον χαρακτηρισμό του παιγνίου, τα αρμόδια όργανα προβαίνουν αμέσως σε κατάσχεση και σφράγιση

του παιγνιομηχανήματος και επομένως και των εξαρτημάτων αυτού, μεταξύ των οποίων και η σχετική πλακέτα. Όμως η Υπουργική αυτή απόφαση, κατά το μέρος αυτής που αναφέρεται στην κατάσχεση, εκδόθηκε καθ' υπέρβαση των ορίων της χορηγηθείσας στον Υπουργό Οικονομικών νομοθετικής εξουσιοδότησεως και ως εκ τούτου δεν έχει ισχύ. Πράγματι η νομοθετική εξουσιοδότηση, που παρεσχέθη στον Υπουργό Οικονομικών με τη διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 2753/1999, αναφέρεται στην με απόφαση αυτού ρύθμιση κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για την εφαρμογή των οριζομένων στην παρ. 5 του άρθρου αυτού σε σχέση με το δικαίωμα του ιδιοκτήτου ή του υπευθύνου του καταστήματος να διατυπώσει κατά το σχετικό έλεγχο εγγράφως την επιφύλαξη του ως προς τον χαρακτηρισμό του παιγνίου ως τυχερού, τη διαδικασία του ελέγχου αυτού από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα και τη διαδικασία εξετάσεως του παιγνιομηχανήματος από την επιτροπή παιγνίων, ήτοι αναφέρεται στη ρύθμιση των αναγκαίων λεπτομερειών που αφορούν θέματα διοικητικού ελέγχου του παιγνιομηχανήματος και διοικητικών μέτρων που έχουν σχέση με τη διαδικασία του ελέγχου αυτού ως και με τη διαδικασία της εξετάσεως του παιγνιομηχανήματος ενώπιον της αρμοδίας επιτροπής παιγνίων, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται η κατάσχεση, που είναι ανακριτική πράξη και όχι διοικητικό [αστυνομικό] μέτρο, όπως είναι η σφράγιση.

Γ. Ως προς το τρίτο ερώτημά σας η γνώμη μου είναι ότι ο ιδιοκτήτης ή ο υπεύθυνος του καταστήματος δικαιούται να διατυπώσει επιφύλαξη ως προς τον χαρακτηρισμό του παιγνίου ως τυχερού και για τα παίγνια που έχουν χαρακτηριστεί μέχρι τη δημοσίευση του ν. 2753/1999 ως μικτά ή τυχερά βάσει του ΒΔ 29/1971, αφού η περίπτωση αυτών δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ως ανωτέρω τεσσάρων περιπτώσεων, για τις οποίες περιοριστικά ορίζεται από την

ως άνω διάταξη της παρ. 5 εδ. γ' του άρθρου 15 του ν.2753/1999 ότι η τοιαύτη επιφύλαξη είναι απαράδεκτη . Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 15 παρ. 5 του ν. 2753/1999 δικαίωμα επιφυλάξεως αναγνωρίζεται μόνο ως προς τον χαρακτηρισμό παιγνίου που έχει σχέση με παιγνιομηχάνημα . Και είναι μεν αληθές ότι με τη διάταξη του άρθρου 1 της ως άνω υπ' αριθ. 1118069/1254/ Τ και ΕΦ/1999 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται ότι είναι απαράδεκτη η επιφύλαξη αυτή και όταν πρόκειται για τα εν λόγω παίγνια, ήτοι για εκείνα που χαρακτηρίσθηκαν ως μικτά ή τυχερά με βάση τις διατάξεις του ΒΔ 29/1971, αλλά η διάταξη αυτή στερείται ισχύος , γιατί η εν λόγω απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατά τη διάταξη αυτή, εκδόθηκε χωρίς την απαιτούμενη, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος, νομοθετική εξουσιοδότηση και καθ' υπέρβαση αυτής . Πράγματι η εξουσιοδότηση, που δόθηκε , κατά τα ανωτέρω, στον Υπουργό Οικονομικών με την ως άνω διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 2753/1999, δεν αναφέρεται και στο ζήτημα αυτό, πολύ περισσότερο γιατί ο ίδιος ο νόμος [άρθρο 15 παρ. 5 εδ. γ'] περιοριστικά ορίζει τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες η εν λόγω επιφύλαξη είναι απαράδεκτη, χωρίς να περιλαμβάνεται σ' αυτές και η περίπτωση των παιγνίων που έχουν χαρακτηρισθεί ως μικτά ή τυχερά με βάση τις διατάξεις του ΒΔ 29/1971. Βάσει των ανωτέρω θα πρέπει να ακολουθείται η σχετική διαδικασία της αμφισβητήσεως ενώπιον της αρμοδίας επιτροπής παιγνίων αν κατά τον έλεγχο ο ιδιοκτήτης ή ο υπεύθυνος του καταστήματος διατυπώσει γραπτή επιφύλαξη ως προς το χαρακτηρισμό ως τυχερού και παιγνίου, που έχει σχέση με

παιγνιομηχάνημα και έχει χαρακτηριστεί ως μικτό ή τυχερό με βάση τις διατάξεις του ΒΔ 29/1971.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Αθανάσιος Ανδρεουλάκος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. κ. Διευθύνοντα την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών
2. κ. Διευθύνοντα την Εισαγγελία Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης ενόψει της υπ' αριθ. 9/1998 γνωμοδοτήσεώς του.
3. Υπουργείο Οικονομικών, ΣΔΟΕ